

“Azərbaycan xalqının özünü, öz dövlətini qoruya bilən əsgərləri, zabitləri, ordusu var”.

AZƏRBAYCAN ORDUSU

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MÜDAFİƏ NAZIRLIYİNİN ORQANI

Qəzet 1992-ci il fevralın 11-dən çıxır 6 mart 2024-cü il №17 (2828) <https://mod.gov.az> Qiyməti 30 qəpik

Bakıda Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərcivəsində nazirlərin 10-cu və Yaşıl Enerji Məşvərət Şurası çərcivəsində nazirlərin 2-ci iclasları keçirilib

Martin 1-də Bakıda, "Gülüstan" sarayında Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərcivəsində nazirlərin 10-cu və Yaşıl Enerji Məşvərət Şurası çərcivəsində nazirlərin 2-ci iclasları keçirilib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev tədbirdə iştirak edib.

Dövlətimizin başçısı tədbirdə çıxış edib.

Prezident İlham Əliyevin çıxışı

- Hörmətli Baş nazir cənab Rama.

Hörmətli komissar xanım Simson.

Hörmətli qonaqlar.
Xanımlar və cənablar.

İlk növbədə Baş nazir Edi Ramani salamlamaq və bu vacib tədbirdə bizimlə birlidə olduğuna görə minnətdarlığımı bildirmek istədim. Azərbaycan və Albaniya iki dost ölkədir. Biz müxtəlif sahələrdə fəal əməkdaşlıq edirik. Bizim olduqca fəal siyasi dialoqumuz var. Bütün cənab Baş nazirle istər Azərbaycan, ister Albaniya, istərsə de müxtəlif beynəlxalq tədbirlər çərcivəsindəki görüşlərimizin müntəzəm gündeliyi var. Biz bir-birimizi beynəlxalq təsisatlarda dəstəkləyir, habelə enerji təhlükəsizliyi məsələlərində fəal çalışırıq. Albaniya Cənub Qaz Dəhlizi layihəsinin həyata keçirilməsindən sonra da tədbirdə iştirak etdi. Bütün məsələləri əhatə edəcəyik.

Mən, həmçinin xanım komissar Simsona da növbəti dəfə ölkəməzə səfər etdiyinə görə minnətdarlığımı ifade etmək istədim. Bildiyiniz kimi, Azərbaycan Respublikasının energetika naziri və xanım Simson Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurasının həmsədrələridir. Onlar genişlənməkdə olan böyük heyətin bir araya getirilməsi və əlbəttə, Avropa İttifaqının bütün planlarını reallaşdırılmasında yer almalarını təsdiq etmək istədim. Bütün məsələlərinin tam şəkildə əhatə edildiyini görürük.

Bu gün Avrasiyadakı geosiyasi veziyət məhz bizim göründümümüz işlərin ne dərəcədə düzgün olduğunu sübut edir. Azərbaycana gəldikdə Cənub Qaz Dəhlizi tamamilə yeni marşrutdur. Bu gün ona artıq bir çox marşrutlar - interkonnektorlar əlavə edilib. Azərbaycan qazı yeni mənbedir. Yəni, biz burada, bu formatda, təşəbbuskarı olduğumuz bu layihədə enerjinin saxələndirilməsi məsələlərinin tam şəkildə əhatə edildiyini görürük.

Burada, "Gülüstan" sarayında sonuncu - bir il əvvəlki görüşümüzdən bu yana bir neçə mühüm hadisə baş verib. Bildiyiniz kimi, adətən Məşvərət Şurasının toplantıları zamanı bu qrup görülənmiş işləri və qarşıda duran məsələlərin həlli baxımından görülecek əlavə tədbirləri nəzərdən keçirir. Ən başlıcası isə atılacaq birgə addımları planlaşdırırıq.

Ötən il baş verən vacib hədisələrdən biri Xəzər dənizinin Azərbaycana məxsus sektorunda, "Abşeron" qaz-kondens-

sat yatağında təbii qazın kommersiya hasilatı oldu. Bu "Şahdəniz"dən sonra ikinci nəhəng qaz ehtiyatlarının keşfi deməkdir. "Abşeron" qaz-kondensat yatağı bizim gələcək saxələndirmə layihələrimizin resurs bazasını təşkil edəcək. "Abşeron" layihəsinin ilk fazası artıq təsdiq edilib. Biz orada illik hasilatın 1.5 milyard kubmetr həcmində olmasına gözleyirik. İkinci faza ilə bağlı razılıq əldə edildikdən sonra da 4-5 milyard kubmetr həcm əlavə ediləcəkdir ki, onun böyük əksəriyyəti beynəlxalq bazarlara nəql olunacaq.

Növbəti nailiyyət hesab etdikdən bir hadisə Azərbaycanın daha iki ölkə - Macaristana və Serbiyaya qaz nəql etməsi olur. Beləliklə, bizim Avropaya qaz təchizatımızın coğrafiyası genişlənmiş oldu. Bu gün Azərbaycan 8 ölkəyə qaz nəql edir ki, onlardan altısı Avropa ölkəsidir. Ötən il Avropada istifadəye verilmiş interkonnektor layihələrinin təməlində, ilk növbədə, Cənub Qaz Dəhlizi layihəsi dayanır. İkincisi isə onlar bize Avropada mümkün qədər çox məntəqələri əhatə etməklə bağlı səylərimizi davam etdirməyə imkan verəcəkdir.

Azərbaycan qazına olan mövcud tələbat var, ixтиarımızda mənbələr var və nəqliyat marşrutlarımız yerindədir. Yeri gəlmiskən, onu da deyim ki, ötən il ərzində türkiyəli dostlarımızla fəal kommunikasiya nəticəsində biz Türkiyə vasitəsilə Trans-Balkan boru

kəməri sistemindən istifadə etmək razılığına gəldik. Bu isə şaxələndirmə layihəsi daxilində növbəti şaxələndirmə deməkdir. Daha artıq alternativlər və seçimlər ola bilər. Çünkü onların hər biri enerjinin şaxələndirilməsi, enerji təhlükəsizliyinin maksimum səməreliliklə təmin olunması kimi vahid məqsədə xidmət edir.

Hesab edirəm ki, Azərbaycan etibarlı tərəfdəş olduğunu artıq sübut edib. Bizim sözümüz imzamız qədər dəyərli dir. Əminəm ki, qarşısına qoyduğumuz bütün planlar həyata keçiriləcəkdir, çünkü təkcə keçən ilin göstəriciləri bunun sübutudur.

Bizim enerji layihələrimizde bağlı daha bir məqam ondan ibarətdir ki, dəst Birleşmiş Ərəb Əmirliklərini təmsil edən ADNOC şirkəti Abşeron layihəsinin sehmədarı oldu. Biz bunu alqışlayırıq, heyətimizə xoş gəlmisiniz. Bu, əlavə məaliyələşmə, təcrübə deməkdir və beynəlxalq əməkdaşlığı genişləndirəcəkdir. Bizimlə birgə çalışmaq arzusunda olan enerji şirkətlərindən çox-sayılı müraciətlər daxil olur. Bu müraciətlər həmin şirkətlərin fəaliyyət göstəricilərinə və bizim enerji gündəliyimizə əsasən nəzərdən keçirilir.

Gələcək planlara gəldikdə, əlbəttə, bu gün biz onları geniş müzakirə edəcəyik. Mən onlardan yalnız bir neçəsini səsləndirmək istərdim. İlk növbədə, biz gələn ilin ilk rübündən etibarən "Azəri-Çıraq-

Günəşli" dərin qaz layihəsi çərcivəsində təbii qazın hasilatını gözləyirik. Bu, çox böyük ehtiyata malik olmaqla ümidverici strukturdur. Uzun illərdir ki, "Azəri-Çıraq-Günəşli" bizim neft ixracımızın əsas mənbəyidir. Hazırda keşfiyyata başlanılması ilə bağlı tərefdaşlarımızla razılığa gelmişik və bu əlavə töhfə olacaqdır. İlk mərhələdə hasilat təqribən yarım milyard kubmetr olacaq, ancaq bir neçə il ərzində bu rəqəm 3-4 dəfə artacaqdır. Bu "Şahdəniz" və "Abşeron" yataqlarından hasil ediləcək həcmərlər yanaşı, yeni mənbə olacaqdır.

Bununla yanaşı, bizim "Ümid" qaz-kondensat yatağının ikinci fazasının işlənilməsi ilə bağlı planlarımız var ki, potensial olaraq oradan da 3-4 il ərzində 2-3 milyard kubmetr qaz əldə etmək olar.

Beləliklə, bütün bu planlar tamamilə realdır, onlar müfəssel təhlilə, məlumat, informasiya və bizim maliyyə resurslarına, habelə investorlara razılaşmalarımıza əsaslanır. Layihələrin bezi ləri investorlara birlikdə icra olunacaq, bezi ləri isə SOCAR-in özü tərəfindən həyata keçirilecək. Bütün bunlar onu göstərir ki, potensial var və artıraqdadır. Uzun illərdir ki, ortaçıda yayılan və Avropa istehlakçılarının artmaqda olan ehtiyaclarını ödəmək üçün "Azərbaycanda kifayət qədər qaz yoxdur" kimi bütün şayieler bir daha onu göstərdi ki, onlar tamamilə əsassızdır və bizim potensialımızın qarşısını almaq, beynəlxalq birliyə və istehlakçılar yanlış mesaj göndərmək üçün Azərbaycana qarşı yürüdülən kampaniyanın bir hissəsi idi.

Azərbaycan, həmçinin yaşıl enerji keçid prosesində iştirak edir. Bu il Azərbaycanda "Yaşıl dünya naməne həmrelyik ili" elan olunmuşdur. Bizim bərpəpaolunan enerji layihələrimiz yüksək göstəricilər nümayiş edir. Ötən görüşümüzdən bəri sizə məlumat vermək isteyirəm ki, bu layihələr arasında keçən ilin oktyabr ayında Azərbaycanda açılışını etdiyimiz ilk böyük Güneş Elektrik Stansiyası yer alır və bu stansiyanın gücü 230 meqavatdır. Bu stansiya bərpəpaolunan enerji layihələrimiz yüksək göstəricilər nümayiş edir. Ötən görüşümüzdən bəri sizə məlumat vermək isteyirəm ki, bu layihələr arasında keçən ilin oktyabr ayında Azərbaycanda açılışını etdiyimiz ilk böyük Güneş Elektrik Stansiyası yer alır və bu stansiyanın gücü 230 meqavatdır. Bu stansiya bərpəpaolunan enerji sahəsində aparıcı şirkətlərdən biri "Masdar" tərəfindən inşa olunmuşdur və bu, yalnız başlangıçdır. İmzalanmış müqavilələrə və anlaşma memorandumlarına əsasən, 2030-cu ilədək biz 5 min meqavata qədər, yəni, 5 giqavat güneş və külək enerjisi istehsal etməyi planlaşdırırıq.

(Ardı 2-ci səhifədə)

Bakıda Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin 10-cu və Yaşıl Enerji Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin 2-ci iclasları keçirilib

(Əvvəli 1-ci səhifədə)

Bizim əsas investorlarımız Birleşmiş Ərəb Əmirliliklərdən "Masdar" və Səudiyyə Ərəbistanından olan "ACWA Power" şirkətləridir. Həmçinin digər ölkələrdən olan şirkətlər də bizimlə çalışır. Bizim bərpəolunan enerji ehtiyatları baxımından nəhəng potensialımız var, istər Xəzər dənizində, istərsə də qurudakı potensial olsun. Bildiyimiz kimi, biz "Qara Deniz Yaşıl Kabel" layihəsi ilə Avropaya yaşıl enerjinin önəmlı ixracatçılarından biri olmağı nəzərdə tuturuq.

Artıq qərara alınıb ki, bu layihə integrasiya edilmiş layihə olmaqla Xəzər dənizindəki külək dəyirmənlərindən yeni ötürücü xətlərlə Qara dənizin dibi ilə Avropaya gedəcək. Beləliklə, bunlar bizim planlardır. Əlbəttə ki, bərpəolunan enerji mənbələrimiz nə qədər çox olsa, indi elektrik enerjisi istehsal üçün istifadə etdiyimiz təbii qaza daha çox qənaət etmiş olacaq.

Bu da Cənub Qaz Dəhlizini əlavə bir töhfə olacaqdır. Cənub Qaz Dəhlizi artıq 3 ildir ki, fəaliyyətdədir, bu layihə həqiqətən də uğur hekayəsidir. Bu, Avrasiyada ən böyük infrastruktur layihələrindən biridir. Uzunluğu 3500 kilometr olan integrasiya edilmiş boru kəməri sistemi olan bu layihə enerji təhlükəsizliyi və əməkdaşlıq layihəsidir. Cənub Qaz Dəhlizinin keçidi marşrut boyunca yerləşən bütün ölkələr arasında əməkdaşlıq olmasa, bu layihənin həyata keçirilməsi mümkün olmazdı.

Beləliklə, biz indi vacib bir məqamə gəlirik. Bu məqamın tərəfdəşliq və əməkdaşlığın qurulması üçün enerjinin və qazıntı yanacağının bir alet və vasitə olduğunu görürük. Qazıntı yanacağı məsəlesi ilə bağlı sonuncu məqam. Biz indi qazıntı yanacağının bir növ yalnız problem yaradan bir məsələ olması meylini görürük. Biz ədalətli olmalıdır və eyni zamanda, neft və təbii qaz ehtiyatları ilə zəngin olan ölkələrə münasibətdə ədalətli olmalıyıq. Bu ölkələrin günahı deyil ki, onlarda neft və qaz var. Onlar buna görə günahlandırılmamalı və onlara qarşı ayri-seçkilik olmamalıdır. Hesab edirəm ki, qazıntı yanacağına malik olan ölkələrin fəaliyyəti onların etraf mühitin

müdafəsi, yaşıl enerjiyə kecid məsələlərini necə həll etdikləri baxımından qiymətləndirilməlidir. Yalnız bundan sonra, ədalətli təhlildən sonra bu ölkələr barədə mühakime yürütəmək olar. Əks təqdirdə, biz neft və qaz istehsal edən ölkələr və bu resurslara malik olmayan ölkələr arasında sanki ayrıçı xətlər görecəyik.

Bu məsələ haqqında danişarkən, əlbəttə, burada bu masada dünyanın aparıcı məliyyə institutlarının nümayəndəlerinin olduğunu nəzərə

qeyd etdiyimiz kimi, yaşıl enerjiyə kecid prosesinin aktiv fazasındadır. Lakin, eyni zamanda, heç kim bu faktı dana bilməz ki, ən azından yaxın gelecekdə qazıntı yanacağı olmadan dünya inkişaf edə bilmez.

Sonuncu məsələ, Azərbaycana COP29-a sahiblik edən ölkə olmaq şərəfi nəsib olmur. Keçən ilin dekabrında qərar qəbul olunan kimi biz dərhal, yalnız bir səbəbdən müxtəlif QHT-lər və media təşkilatlarının hücumuna mə-

konsolidasiya olunmuş və çox ədalətsiz hücum edildi.

Əvvəlki illerdə Azərbaycana qarşı çoxlu hücumlar olmuşdur, biz buna adət etmişik, biz özümüzü müdafiə edə bilərik. Lakin mən sizə, sadəcə, məlumat vermək istəyirəm ki, COP29-un Azərbaycanda təşkil edilməsi qərarı, yekdil qərar beynəlxalq birliyin ölkəmizə hörmətinin əlamətidir və bizim tədbirə ev sahibliyi etmək, bu işə töhfə vermək istəyimiz yaşıl gündəliyimizi nümayiş etdirir.

* * *

Sonra Albaniyanın Baş naziri Edi Rama və Avropa İttifaqının energetika məsələləri üzrə komissarı, Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurasının həmsədri xanım Kadri Simson çıxış edib.

* * *

Pərviz Şahbazov: Komisar Simson, fəal həmsədriyinizə görə təşəkkürümüz bildirirəm və bizim şura çərçivəsində enerji sahəsindəki əməkdaşlığı verdiyiniz dəstəyə görə minnətdaram. Bununla birlikdə açılış sessiyamız başa çatır.

Cənab Prezident, cənab Baş nazir, bu gün bizimlə olduğunuzu görə size təşəkkürümüz bildiririk.

* * *

Qeyd edək ki, toplantıda Azərbaycan və Avropa İttifaqı daxil olmaqla 23 ölkə, 6 beynəlxalq təşkilat, 44 şirkət təmsil olunub. Tədbirdə nazirlər, nazir müavinleri və digər yüksək səviyyəli nümayəndələr iştirak ediblər.

Toplantı açılış sessiyasından sonra işini "Cənub Qaz Dəhlizi və Yaşıl enerji üzrə Nazirlər sessiyası", "Cənub Qaz Dəhlizi sessiyası: Gələcəyə baxış" və "COP29 fonunda yaşıl enerji sessiyası: Bərpəolunan enerjinin imkanlarından istifadə" mövzularında plenar sessiyalarla davam etdirib.

Həmçinin Məşvərət Şurası çərçivəsində "Azərbaycan Respublikası, Gürcüstan, Ruminiya və Macarıstan hökumətləri arasında yaşıl enerjinin inkişafı və ötürülməsi sahəsində strateji tərəfdəşliq haqqında Saziş"in icrası məqsədilə nazirlərin 6-ci iclası və "Dənizdə külək enerjisində istifadənin inkişafı" üzrə Azərbaycan-Avropa İttifaqı dəyirmi masası keçirilib.

Tədbir çərçivəsində yaşıl enerji sahəsində sənədlər imzalanıb.

Xatırladaq ki, Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlər toplantısı 2015-ci ilin fevral ayından etibarən keçirilir və bu il tədbirdin 10 ili tamam olur.

alaraq diqqətinizi maliyyələşmə məsələsinə yönəltmək istəyirəm. Cənub Qaz Dəhlizinin genişlənməsinin və təbii qaza aid istənilən digər layihənin maliyyələşməsi elə bir şəkildə aparılmalıdır ki, bizim bəzə həlümətə dedilər ki, neçə ola bilər qazıntı yanacağı ilə zəngin olan bir ölkə COP-a ev sahibliyi edə bilər. Gelin, bu məsələyə başqa bir bucaq altında baxaqq. Bəli, bizim kifayət qədər neftimiz, kifayət qədər qazımız var. Biz növbəti 100 il ərzində bərpəolunan enerji resursları olmadan yaşaya bilərik. Bizim bütün ehtiyatlarımız təsdiq edilib və hər kəs bunu bilir.

Lakin iqlim dəyişikliyi ilə bağlı olan bu qlobal tədbirə ev sahibliyi etmək istəyimizin olması faktı bizim iradəmizi nümayiş etdirir. Bizə buna görə həlümət edilməməlidir, biz təqdir edilməliyik. Biz heç bir yanlış iş görməmişik, lakin qərar qəbul olunan kimi bizə qarşı dərhal əlaqələndirilmiş,

Biz hamımız nələrin baş verdiyini bilirik. Azərbaycan,

ruz qaldıq. Çünkü bizim neftimiz var və bu, bizim ən böyük nöqsanımız hesab olunmuşdur. Baxmayaraq ki, qeyd etdiyim kimi, bu, qüsür deyil, Allahdan bir hədiyyədir. Lakin bəzə həlümətə dedilər ki, neçə ola bilər qazıntı yanacağı ilə zəngin olan bir ölkə COP-a ev sahibliyi edə bilər. Gelin, bu məsələyə başqa bir bucaq altında baxaqq. Bəli, bizim kifayət qədər neftimiz, kifayət qədər qazımız var. Biz növbəti 100 il ərzində bərpəolunan enerji resursları olmadan yaşaya bilərik. Bizim bütün ehtiyatlarımız təsdiq edilib və hər kəs bunu bilir.

Lakin iqlim dəyişikliyi ilə bağlı olan bu qlobal tədbirə ev sahibliyi etmək istəyimizin olması faktı bizim iradəmizi nümayiş etdirir. Bizə buna görə həlümət edilməməlidir, biz təqdir edilməliyik. Biz heç bir yanlış iş görməmişik, lakin qərar qəbul olunan kimi bizə qarşı dərhal əlaqələndirilmiş,

Bununla da çıxışımı burada bitirirəm. Bir daha bizimlə bir yerde olduğunuz üçün təşəkkür edirəm. Fürsetdən istifadə edərək hamınıza COP29-a aparan bu mühüm yolda bizim tərəfdəsimiz olmağa dəvət etmek istəyirəm. Təşəkkür edirəm.

* * *

Azərbaycanın energetika naziri **Pərviz Şahbazov**:

- Zati-aliləri Prezident Əliyev, biz Sizin dəyərli çıxışınıza görə təşəkkürümüzü bildiririk və bu Məşvərət Şurası yarandığı gündən Cənub Qaz Dəhlizinə böyük töhfə vermişdir. İndi bu platforma məhz Sizin baxışlarınıza uyğun olaraq genişlənir. Çünkü Yaşıl Enerji Məşvərət Şurası da var və biz

Sizin davamlı dəstəyinize ümidi edirik. İndi isə mən sözü Zati-aliləri, Albaniyanın Baş naziri cənab Edi Ramaya vermək istəyirəm. Cənab Baş nazir, söz Sizindir.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev "Euronews" televiziyasına müsahibə verib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev martın 1-də Cənub Qaz Dəhlizini Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin 10-cu və Yaşıl Enerji Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin 2-ci iclasları zamanı "Euronews" televiziyasına müsahibə verib.

AZƏRTAC müsahibəni təqdim edir.

"Euronews": Xahiş edirik, ilk növbədə, bizə bugünkü tədbirlərin enerji sənayesi üçün əhəmiyyətindən, Cənub Qaz Dəhlizinin uğurlu istismarı və inkişafındakı nailiyətlər və gelecek addımlar barədə danışasınız.

Prezident İlham Əliyev: Bilirsiniz ki, biz bu layihəyə başlayanda bunun necə olacağına dair çoxlu müxtəlif ideyalar var idi. Nikbin düşünənlər də, bədən düşünənlər də var idi. Həmçinin elələri də var idi ki, düşünürdülər, biz bunu həyata keçirə bilməyəcəyik. Lakin biz əzmlə idik və bilirdik ki, bunu etmək mümkündür. Ancaq bizim geniş beynəlxalq əməkdaşlığı ehtiyacımız var idi. Ona görə de bizə öz maliyyə imkanları ile

dəstək göstərmələri üçün aparıcı beynəlxalq maliyyə institutlarını dəvət edərək ölkələr arasında, şirkətlər arasında bu əməkdaşlığı qurmağa başladıq. Uzunluğu 3500 kilometr olan kəmər artıq arzu deyil, reallıqdır və o, getdikcə daha çox ölkələri əhatə edir. Çünkü bu gün açılış mərasimində dediyim kimi, bizim təbii qazı yeni təyinat nöqtələrinə nəql etməyə imkan verən yeni interkonnektorlarımız var. Bu, həqiqətən də enerji təchizatının, enerji təhlükəsizliyi ilə bağlı məsələlərin coğrafiyasını tamamilə dəyişir. On il bundan əvvəl başladılan təşəbbüsün yaxşı nəticələrini görəndə, əlbəttə ki, insan özünü hər zaman xoşbəxt hiss edir.

"Euronews": Bu il həm də çox həllədici ildir. COP29 üfüqdedir. Bu bərpəolunan enerji layihələrinin həyata keçirilməsi həqiqətən də Azərbaycanın dayanıqlı enerjinin gələcəyini necə yönləndirdiyini göstərir.

Prezident İlham Əliyev: Bəli, düşünürəm ki, bu, bizim ümumi yaşıl enerji gündəliyimizin və məsuliyyət hissimizin bir hissəsini təşkil edir. Çünkü qazıntı yanacağla ilə zəngin ölkələr yaşılı enerjiyə keçidde ösərlarda olmalıdır. Biz bunu ənənəvi ehtiyatlarımızın çatışmadığına görə etmirik, ona görə edirik ki, neft-qaz satışından əldə etdiyimiz maliyyədən, gəlirlərdən bərpəolunan enerjiyə sərmayə yatırmaq üçün istifadə etmeklə töhfə

vermək və buna ehtiyacın olduğunu dair ümumi bir anlayış yaratmaq istəyirik. Biz hər il bunu Bakıda görürük. Hər il biz Xəzər dənizinin getdikcə daha da dayazlaşmasının şahidi oluruz. Dəniz kənarında, hətta burada Bakının mərkəzində yaşayan hər kəs bunu görür. Biz iqlim dəyişikliyinin fəsadlarını, təhlükəli fəsadları görünük, çaylarımızda su azalır, dağlarımızda qar azalır, Xəzər dənizində suyun səviyyəsi azalır. Əgər biz enerji və əzmlə bu məsələ ilə məşğul olmasaq, hamımız əziyyət çəkəcəyik.

Azərbaycanın bərpəolunan enerji layihələri gündəliyi çox iddiadır. Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyasının hesablaşmalarına əsasən, Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorunda potensialı 157 gigavat təşkil edir. Biz artıq bu mühüm yolu qət etməyə başlamışıq. Biz ola bilsin ki, 10 ilə ölkədə bərpəolunan enerjiden maksimum dərəcədə istifadə etməyi və daxili bazarda təbii qaz istehlakını azaltmağı planlaşdırırıq.

"Euronews": Sizin çıxışınızda bir məqam xoşuma geldi. Siz söylədiniz ki, neft və qaza malik ölkələr günahlanırmamalıdır. Qazıntı yanacağına sahib olmaq onların günahı deyil. Siz söylədiniz ki, onlar ətraf mühitin mühafizəsi və yaşıl enerjiyə kecid

məsələsi ilə necə məşğul olduğularına görə qiymətləndirilməlidir. Siz həqiqətən də belə hesab edirsiniz, elə deyilmi?

Prezident İlham Əliyev: Bəli, əlbəttə. Bu işdə bir qədər mövzu dəyişilməlidir. Çünkü qazıntı yanacağına sahib olan ölkə olmaq sözüsüz ki, bizim günahımız deyil. Düşünürəm ki, bu, bizim nailiyətimizdir ki, biz neft və qaz ehtiyatları olan bir çox ölkənin üzələşdiyi "neft lənətinə" düşər olmamağı bacardıq. Biz nefti inkişaf etməyə nail olduq. Son 20 ilde biz Azərbaycanda yoxsuluğun səviyyəsini 50 faizdən 5 faizə endirdik. Sizin Bakıda bütün gördükleriniz infrastrukturun tamamilə yeni inkişafı və insanların həyat səviyyəsinin yaxşılaşmasıdır. Əfsuslusalar olsun, ındı deyirler ki, qazıntı yanacağı təhlükəlidir, mən fidir və günah bu ehtiyata sahib olan ölkələrdədir. Mənim mesajım ondan ibarət idi ki, bize gördüyüümüz işə görə, gəlirlərdən insanların ehtiyaclarını təmin etmək və yaşıl enerjiyə kecid

"Euronews": Cənab Prezident, Zati-aliləri, bizə vaxt ayırdığınıza görə təşəkkür edirəm.

Bakıda Nuru Paşa ilə bağlı anim tədbiri təşkil olunub

Türk Dövlətləri Parlament Assambleyasının (TÜRKPA) Katibliyi Qafqaz İsləm Ordusunun komandanı, "Bakının xilaskarı" Nuru Paşanın əbədiyyətə qovuşmasının 75-ci ildönümüne həsr edilmiş anim tədbiri keçirib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, tədbiri açıq elan edən TÜRKPA-nın Baş katibi Məmmət Süreyyə Er Nuru Paşanın döyüş yolundan, göstərdiyi qəhrəmanlıqlardan söz açıb. Bildirib ki, Nuru Paşa Türkiyə və Azərbaycan üçün bu gün də böyük igitlik nümunəsi, əsil qəhrəmanlıq mütəssəməsi hesab edilir. Nuru Paşa kimi sərkərdələrin adının yasadılması, Vətən uğrunda verilmiş qurbanların, göstərilmiş qəhrəmanlıqların daim xatırlanması Türk dünyasının gələcəyi baxımından mühüm rol oynayır.

Daha sonra çıxış edən "Şərq" qəzetinin baş redaktoru, Əməkdar jurnalist Akif Aşırı vurğulayıb ki, Nuru Pa-

şa tarixə adını Birinci Dünya mührəbəsindən sonra həm qalib zabit, həm də xalqımızın qəlbini fəth edən sərkərdə kimi yazdırıb. A. Aşırıının sözlərinə görə, Bakının azad edilməsi istiqlalın elan olunmasından sonra Azərbaycanın təleyində ikinci böyük tarihi Yalçın Topçunun Nuru Paşa-

rəhbərliyi ilə Bakının işğaldan azad edilməsindən sonra hökmət Gəncədən Bakıya köçüb və Bakı Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin paytaxtı kimi fealiyyət göstərib.

Sonra Türkiye Respublikası Prezidentinin baş müşaviri Yalçın Topçunun Nuru Paşa-

"Nuru Paşanın adı Azərbaycan hərbi tarixində daim yaşayacaq"

"Azərbaycanın milli mübarizəsində Qafqaz İsləm Ordusu böyük rol oynayıb. Bu ordunun komandanı olmuş Nuru Paşa türk xalqının böyük oğludur. Böyük sərkərdənin Türk dünyası üçün önəmi bu gün onun xatirəsinə əbədi edir".

Bu sözləri AZƏRTAC-a müsahibəsində Milli Müdafiə Universitetinin professoru, ehtiyatda olan polkovnik, tərix elmləri doktoru Mehman Süleymanov bildirib.

"Azərbaycan ordu quruculuğunda Nuru Paşanın böyük rolu olub. Müzəffər zəfer yolu keçmiş qəhrəman zabitin adı Azərbaycan hərbi tarixində daim yaşayacaq", - deyə o qeyd edib.

"Nuru Paşanın Azərbaycan qarşısında xidmətləri böyükür"

"Azərbaycanı bolşevik zülmündən xilas edən böyük komandanın anim gününü keçirmek bizlərin mənəvi borcudur. Nuru paşa təkcə döyüş yolu ilə yox, həm də Türkiyədəki ilk hərbi sənaye müəssisəsinin yaradılmasında böyük rol oynaması ilə yaddaşalan zabidi".

Bu sözləri AZƏRTAC-a müsahibəsində "Şərq" qəzetinin baş redaktoru, Əməkdar jurnalist Akif Aşırı deyib.

O qeyd edib ki, Nuru Paşanın Azərbaycan qarşısında xidmətləri böyükür. Bu gün Nuru Paşanın anim gününün qeyd edilməsi Türkiyə-Azərbaycan münasibələrinin yüksək səviyyəde olmasının və böyük komandana verilən dəyərin əyani sübutudur.

Azərbaycan ilə Pakistan arasında hərbi əməkdaşlıq məsələləri müzakirə olunub

Martın 5-də müdafiə naziri birinci müavini - Azərbaycan Ordusunun Baş Qərar-gah reisi general-polkovnik Kərim Vəliyev ölkəmizdə se-fərde olan Pakistan İslam Respublikasının Silahlı Qüvvələrinin Birləşmiş Qərargahının Baş direktoru general-leytenant Ahsan Gulrezin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidməti xəber verir ki, əvvəlcə Pakistan nümayəndə heyəti Şəhidlər xiyabanında Azərbaycanın müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda canlarıdan keçən Vətən övladlarının xatirələrini ehtiramla

yad edib, "Əbədi məşəl" abidəsi öününe əklil qoyub.

General-polkovnik Kərim Vəliyev qonaqları salamlayaraq onları Azərbaycanda gör-məkdən məmənnun olduğunu bildirərək, ölkələrimiz arasında dostluq və qardaşlıq mü-nasibətlərinin, eləcə də Azərbaycan-Pakistan əlaqələrinin və strateji tərəfdəşliğinin yüksələn xətlə inkişaf etdiyini vurğulayıb.

Baş Qərargah reisi Azərbaycan, Pakistan və Türkiyənin iştirakı ilə keçirilən üçtə-rəfli birgə hərbi təlimlərin əhəmiyyətini diqqətə çatdıraraq bu kimi təlimlərin ordularımız arasında təcrübə mü-

badilesi, hərbi qulluqçuların peşəkarlığının daha da artırılması baxımından vacibliyini xüsusi qeyd edib.

General-leytenant A.Gul-rez səmimi qəbulu və göstəri-lən qonaqpərvərliyə görə tə-səkkürünü bildirib, ölkələrimiz arasında münasibətlərin daha da möhkəmlənməsində bu cür görüşlərin və qarşılıqlı əlaqələrin genişləndirilməsi-nin zəruriliyini bildirib.

Sonda Azərbaycan ilə Pa-kistan arasında hərbi əmək-daşlığıın inkişaf perspektivləri və qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlərə dair fikir mübadiləsi aparılıb.

Baş direktor "DIMDEX-2024" sərgisində iştirak edir

Doha International Maritime Defence Exhibition & Conference

04 - 06 MARCH | مارس | مارس 2024

www.dimdex.com

Exhibition and Conference | معرض ومؤتمر الدوحة | الدولى للدفاع البحري

nin sədri cənab Haluk Gör-gün ilə görüşüb.

Görüşdə iki qardaş ölkə arasında hərbi-texniki sahə-də mövcud əməkdaşlığın da-

ha da inkişaf etdirilməsinin vacibliy vurğulanıb, birgə is-tehsalat və yeni layihələr üzərində ətraflı fikir mübadiləsi aparılıb.

Bir neçə gün əvvəl Laçın ra-yonu ərazisindəki xidməti möv-qelər arasında hərəkət edər-kən əlverişsiz hava şəraitində istiqaməti itirərək azan və Er-menistan hərbçiləri tərəfindən saxlanılan əsgər Ruslan Pənahov Vətəne qaytarılıb.

AZƏRTAC xəber verir ki, R.Pənahov martın 5-də təyyarə ilə Heydər Əliyev Beynel-xalq Aeroportuna getirilib.

Aeroporta jurnalistlərə açıq-lama verən Ruslan Pənahov qeyd edib: "Vətənə qayitmaq çox yaxşı hissdir. Hazırda se-hetim normaldır. Özümü yaxşı hiss edirəm".

R.Pənahov onu Vətənə geri qaytardığı üçün Prezident, Mü-zəffər Ali Baş Komandan cə-nab İlham Əliyevə təşəkkürünü ifadə edib. "Mən bilirdim ki, Prezident İlham Əliyev meni xi-las edəcək", - deyə o bildirib.

Qeyd edək ki, Ruslan Pənahovun Azərbaycana qaytarılması dövlətimizin gücünü, re-gionda söz sahibi olduğunu, yaratdığı yeni reallıqların bölgə ölkələri tərəfindən məcburi-de olsa qəbul edildiyini bir da-ha göstərdi. Düzdür, Ermənis-

Ermənistən tərəfindən saxlanılan əsgər Ruslan Pənahov Bakıya gətirilib

tan tərəfi əsgərin geri qaytarılmasının özünün xoş niyyəti kimi qələmə verməyə çalışır. Amma bu, əslində, qətiyyən belə deyil. Çünkü əger Ermənistən-in xoş niyyəti olsaydı, məsə-ləni bəu qədər uzatmazdı. Ermənistən bu addımı ölkəmizin heç bir vətəndaşını darda qoymayacağını, onlara sahib çıxdığını, bunun üçün nə lazımdırsa etməye qadır olduğunu artıq dərk etdiyi üçün atıb.

Təbii, Azərbaycan dövləti dəfələrlə bəyan edib ki, heç bir vətəndaşını, hərbçisini darda qoymayacaq və onlara yardım göstərmək, geri, Vətənə qay-

dışını təmin etmek üçün bütün zəruri tədbirlər görünləcək. Bu-nu artıq Ermənistən da anlayır. Ona görə də vəziyyətin da-ha da gərginleşməməsi, ölkəmizin Ermənistəna növbəti dərsi verməməsi üçün rəsmi İrəvan, belə demək mümkündürsə, qabaqdangelmişlik edərək əsgərimizi Azərbayca-na qaytarmağa razılaşıb.

Eyni zamanda, bildirməliyik

ki, əsgərimizin geri qaytarılmasının Azərbaycan dövlətinin qətiyyəti, Ermənistəna verilmiş ulti-matumun nəticəsidir. Azərbay-can Vətən mühərribəsində Qə-lebe qazanmaqla Ermənistən ordusu barədə mifi darmadağın edib, hərbi, iqtisadi və di-ger cəhətlərdən İrəvandan üs-tün olduğunu sübuta yetirib. Ona görə də Ermənistən artıq qəbul edir ki, Azərbaycan Or dusu istənilən vəzifəni yerine yetirməye qadırdır. Dövlətimi-zin başçısı bununla bağlı bildirib: "Ermənistən tam dərk et-məlidir ki, biz istənilən hərbi vəzifəni icra edə bilerik və heç kim bizi dayandırıa bilməz. On-lar bilməlidirlər ki, demir yumruq yerindədir". İrəvan onu da yaxşı başa düşür ki, ölkəmiz heç bir şəhidinin, qətlə yetirilən günahsız vətəndaşının qisasını yerde qoymur və qoymaya-caq. Azərbaycan ona qarşı tö-rədilən hər bir təxribata adek-vat cavab verib. "Fərrux", "Sa-ribaba-Qırıqız", "Qısas" əmə-liyyatlari, hemçinin 19-20 sent-

yabr tarixli antiterror tədbirləri düşmən təxribatlarına verilmiş layıqli cavabların, sadəcə, bir neçəsidir. Ona görə də Ermə-nistən anladı ki, bu dəfə bu ha-disinin üzərindən təxribat tö-rədərsə, nəticələr onlar üçün daha acı-naçaqlı ola bilər. Bu gün Azərbaycan Ordusu həm peşəkarlı, həm vətənpərvər, həm də bacarıqlıdır. Bizim qısamızı döyüş meydənində aldroğımızı dəfələrlə vurğulayan Prezident İlham Əliyev bəyan edib: "Biz həm ikinci Qarabağ mühərribəsi zamanı, həm anti-terror əməliyyatı zamanı qısamızı cinayətkarlarından aldıq, onları məhv etdik, Ermənistən ordusunu məhv etdik və iki dəfə kapitulyasiyaya imza atma-ja məcbur etdik".

Ermənistənla qarşılıqlı şifahi anlaşmaya əsasən, hava şe-raitində asılı olaraq azib əsir düşən hərbçilər qısa zamanda, heç bir qeyd-sərt olmadan geri qaytarılmalıdır. Ermənistən öz ənənəsinə sadiq qalaraq bu dəfə də anlaşmayı pozdu. Baş

vermiş hadisədən öz məqsədləri üçün, siyasi manipulyasiyası vasitesi kimi istifadə etməyə çalışan Ermənistən bu dəfə də bunu bacara bilmədi. Azərbay-can dövlətinin qətiyyəti və ciddi xəberdarlığı qarşısında baş əy-məyə məcbur oldu. Çünkü bu gün qarşısında 1990-ci illərin Azərbaycanı deyil, güclü, qüd-rətli, qalib Azərbaycan var. Rəsmi İrəvan artıq qəbul edir ki, Azərbaycana qarşı bütün id-diialarından əl çəkmək məcburiyyətdindər. Çünkü onun üçün bir yol var - dövlətimizin başçısının dediyi kimi: "... yeganə yol Azərbaycanın bütün şərtlərinə qəbul etmək və Azərbayca-na qarşı ərazi iddialarından əl çəkməkdir".

Bir sözü, Ermənistən tərəfinin növbəti təxribat cəhdə fias-koya uğradı. Azərbaycan isə hər zaman olduğu kimi, bu dəfə də heç bir vətəndaşının, əsgərinin, zabitinin, insanların ta-leyine biganə qalmadığını büt-tün dünyaya göstərdi. Bu hadisə həm də Azərbaycanın re-gionda baş verən hadisələrdə diktə edən tərəf olmasına növbəti əyani təzahürürdür.

Goranboy şəhərində Ulu Öndər Heydər Əliyevin adını daşıyan parkda rayon İcra Hakimiyyətinin, Gəncə Qarnizonu İdeoloji və Mədəniyyət Mərkəzinin, "N" hərbi hissəsinin birgə təşkilatçılığı ilə "Zəfərə aparan yol" adlı hərbi vətənpərvərlik tədbiri keçirildi. Tədbirdə rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri, məktəblilər, şəhid ailələri, müharibə iştirakçıları, "N" hərbi hissəsinin əsgər və zabitləri iştirak etdilər.

olundu.

Layihənin müəllifi Gəncə Qarnizonu İdeoloji və Mədəniyyət Mərkəzinin, "N" hərbi hissəsinin birgə təşkilatçılığı ilə "Zəfərə aparan yol" adlı hərbi vətənpərvərlik tədbiri keçirildi. Tədbirdə rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri, məktəblilər, şəhid ailələri, müharibə iştirakçıları, "N" hərbi hissəsinin əsgər və zabitləri iştirak etdilər.

niyyət Mərkəzinin bölmə rəisi Sevda Zülfüqarlı layihə haqqında məlumat verərək bildir-

Böyük tarixi şəxsiyyət, müasir Azərbaycan dövlətinin və ordusunun qurucusu Heydər Əliyevin, Vətənimizin ərazi bütövlüyü, müstəqilliyi və suverenliyi uğrunda döyüslərdə şəhid olanların xatirəsi böyük ehtiramla yad

di ki, son illər Müdafiə Nazirliyinin və dövlət təşkilatlarının birgə təşəbbüsü ilə mədəniyyəti tədbirlərin keçirilməsi ənənə halını alıb. Müstəqil Azərbaycan dövlətinin gələcək qurucularının əsil vətə-

pervilik ruhunda formalaşdırılması üçün təşkil olunan tədbirlərdə gənclər böyük həvəsle iştirak edirlər. Ordumuzun şəxsi heyətinin əsasını da gənclər təşkil edirlər. Tariximizə qızıl herflərlə yazılan 8 Noyabr - Zəfər Günü xalqımızın, dövlətimizin, Müzəffər Ali Baş Komandanın bir yumruq kimi birləşməsinin bəhrəsi oldu. Müzəffər Ali Baş Komandan xalqın böyük dəstəyi ilə dövlət rəhbəri seçiləndə qətiyyətlə bildirmişdi: "İşğal altında olan torpaqlarımızı düşmənlərdən azad edəcəyik və

kasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir. Tarixi qəle-

ni göstərdilər. Məktəblilər və gənclər hərbçilərlə birlikdə keçirilən kross yarışında da böyük həvəsle iştirak etdilər. Bu birgə yürüş Novruz bayramının adət və ənənələrini yaşadan kəndirbazların oyunları ilə tamamlandı.

Novruz bayramının ümumdünya irs siyahısına salınmasını qeyd edən mədəniyyət işçisi tarixi adət və ənənələrimiz haqqında da ətraflı məlumat verdi. Milli mətbəximizi eks etdirən nümunələr də xoş təsəürat yaratdı.

Tədbir iştirakçılarına mərkəz tərəfindən həyata keçirilən "Əsgərə məktub" layihəsi haqqında da məlumat verildi. Layihə çərçivəsində müxtəlif bölgelərdə xidmət edən əsgərlərə bayram ovqatlı məktublar ünvanlandı. Təqdim olunan məktublar onlara könlü xoşluğu bəxş etdi. Yarışlarda fərqlənən gənclərə, əsgərlərə fəxri f-

ərazilərimizdə ikinci erməni dövlətinin yaranmasına heç vaxt imkan verməyəcəyim". Belə də oldu, ölkəmizin ərazi bütövlüyü tam bərpa edildi.

Goranboy rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Məhərrəm Quliyev qeyd etdi ki, Novruz bayramı öz tarixi qiymətini Azərbaycan xalqının Ümummülli Lideri Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışından sonra aldı. Uzun illərdir ki, Novruz bayramı ölkəmizdə dövlət səviyyəsində qeyd olunur.

Ulu Öndər tərəfindən həyata keçirilən inkişaf strategiyası ölkəmizdə bütün sahələri əhatə etmişdi. Əldə etdiyimiz tarixi uğurların əsası Azərbaycan xalqının Ümummülli Lideri tərəfindən qoyulub. Ulu Öndərin başladığı böyük quruculuq yolu xalqımız, dövlətimiz və Azərbaycan Respublikası böyük ehtiramla yad

bənin qazanılmasında da Heydər Əliyev ideyalarına sadıqlik əsas oldu.

Ordumuzun döyük qabiliyy-

yətinin təkmilləşdirilməsinə, müasir tələblər səviyyəsində təminatına, elmi əsaslarla inkişaf etdirilməsinə xüsusi diqqət yetirilir.

Tədbir çərçivəsində müxtəlif idman yarışlarında iştirak etmiş gənclər öz məhərətləri-

manlar, qiymətli hədiyyələr təqdim olundu.

İncəsənət ustalarının konser programı tədbir iştirakçılarında xoş ovqat yaratdı.

Mübariz MUSAYEV
"Azərbaycan Ordusu"

Hərbi institutun yaranmasının ildönümüne həsr olunan tədbir keçirilib

Heydər Əliyev adına Hərbi Institutun yaranmasının 106-ci ildönümüne həsr olunmuş tədbir keçirilib.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidməti xəbər verir ki, Hərbi

institutun şəxsi heyətinin, ictimaiyyət və incəsənət nümayəndələrinin, eləcə də digər qonaqların iştirak etdiyi tədbirdə əvvəlcə Ulu Öndər Heydər Əliyevin və ölkəmizin

müstəqilliyi, suverenliyi, ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olanların xatirəsi bir dəqiqəlik sükütlə yad edilib. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilib.

Mərasimdə çıxış edənlər hərbi təhsil müəssisəsinin savvadlı, bacarıqlı, vətənpərvər zabitlərin yetişdirilməsi ilə orduma verdiyi töhfədən və keçidiyi inkişaf yoluandan, torpaqlarımızın azadlığı uğrunda aparılan döyük əməliyyatlarında Hərbi Institutun məzunlarının göstərdiyi şücaət və qəhrəmanlıq nümunələrinə dənanişiblər.

Qeyd olunub ki, Azərbaycan xalqının Ümummülli Lideri Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışından sonra Azərbaycanda bütün sahələrə, o cümlədən elm və təhsil sahə-

sinə diqqət daha da artırılıb. Bu gün Ulu Öndərin layiqli davamçısı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Sılahlı Qüvvələrinin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə təhsildə aparılan islahatlar nəticəsində kursantların hərbi biliklərə yiyələnməsi üçün hərtərəfli şe-

rait yaradılıb.

Sonda Hərbi institutun yaranmasının 106-ci ildönümə həsr olunmuş konsert proqramı təqdim edilib, şəxsi heyətin mədəni istirahətinin təşkilində göstərdikləri köməkliyə görə bir qrup ictimaiyyət nümayəndəsi fəxri fərmanla mükafatlandırılıb.

Həzi Aslanov adına Ordudan İdeoloji və Mədəniyyət Mərkəzində Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda canından keçən Vətən övladlarını tanımaq və tənitmaq məqsədilə "Şəhidlər ölməz, Vətən bölünməz" adlı tədbirlər silsiləsindən şəhidlik zirvəsinə ucalmış polkovnik-leytenant Əkrəm Şadmanovun anadan olmasının 40-ci il-dönümündə həsr olunmuş anım tədbiri keçirildi.

Anım tədbirində Müdafiə Nazirliyinin bir qrup hərbi qulluqçusu, Yasamal rayon İcra Hakimiyyətinin, qeyri-hökumət təşkilatlarının nümayəndələri, şəhid zabitin ailə üzvləri, doğmaları, dostları, döyüş yoldaş-

Şəhid zabitin doğum gününə həsr olunmuş anım tədbiri keçirildi

həyat və döyüş yoluna həsr olunmuş videoçarx nümayiş olundu.

Tədbirdə ailəsi adından çıxış edən şəhidin əmisi Qədim Abdullayev Əkrəmin vətənpərvər oğul kimi elinə, obasına, bütün nəslinə başuculuğu getirdiyini dedi: "O, 44 günlük Və-

ce valideynlərinin deyil, bütün Azərbaycan xalqının övladıdır. Vətən sağ olsun! Şəhid ailələrinə Allahdan səbir dileyirəm. Şəhid ailələrinə göstərilən diqqət və qayğıya görə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev və Müdafıə Nazirliyinin rəhbərliyinə, bugünkü tədbirin təşkilatçılarına, gələn qonaqlara minnətdarlığını bildirirəm".

Qeyd edək ki, ikinci Qarabağ müharibəsinin və öten il 19-20 sentyabrda ordumuzun keçirdiyi artiterror əməliyyatının fəal iştirakçısı, "N" hərbi hissəsinin qərargah reisi şəhid polkovnik-leytenant Əkrəm Yunis oğlu Şadmanov 24 sentyabr 2023-cü ildə Ağdam-Xocalı istiqamətində döyüş tapşırığını yerine yetirərkən düşmənin quraşdırıldığı tank eleyhinə minanın partlaması neticəsində şəhid olub. Şəhid zabit sentyabrın 25-də torpağa tapşırılıb.

Anım mərasimi Aprel şəhidi polkovnik-leytenant Rauf Orucovun həyat yoldaşı "Zəfer" Şəhid Ailələrinə Dəstək İctimai Birliyinin rəhbəri Sevinc Orucovanın və Vətən Mühərbi Şəhərəmanı polkovnik-leytenant Anar Əliyevin həyat yoldaşı Vüsələ Əliyevanın çıxışları ilə davam etdi. Onlar qeyd etdilər ki, şəhidlərimizin övladları Vətənə əmanətdirlər. Biz o əmanətləri göz bəbəyimiz kimi qorumalıyıq. Onları ölkəmizə əsl vətəndaş və atalarının adına layiq idid, mərd, qorxmaz övlad kimi yetişdirməliyik. Bu istiqamətdə dövlətimiz, qədir-

bilən xalqımız böyük işlər həyata keçirir, diqqət və qayğısını onlardan əsirgəmir. Şəhidlərimizin adları əbədiləşdirilir, əziz xatirələri ehtiramla daim yad olunur.

Şəhidin övladları Solmaz ve Araz Vətənini canından artıq sevən, şərəfli ömür yaşayan qəhrəman bir atanın övladları olmaqdan qürur duyduqlarını dedilər və onun uca adına laiyiq övlad kimi böyüyəcəklərinə söz verdilər.

Əkrəmin döyüş yoldaşları adından danışan polkovnik-leytenant Rauf Qəmbərov vurğuladı ki, Kəlbəcər torpağının yetirdiyi qəhrəman oğul Azərbaycan Ordusunun dəyərləi zabitlərindən biri olub. "Əkrəm, həqiqətən, Azərbaycanın, Vətəninin aşığı idi. Zabite xas bütün ali xüsusiyyətlər onda cəmlənmişdi. O, ikinci Qarabağ müharibəsindən sonra deyirdi ki, biz qalan torpaqlarımı-

zun hərbi qulluqçularına ən qiymətli örnəkdir".

Cıxış edənlər Ekoliya Liseyinin direktoru Arif Həsənov, Zərifə Əliyeva adına Liseyin direktoru Fərqane Əsəryeva təhsil ocaqlarında şəhid övladlarına xüsusi diqqətin göstərilməsinin və mənəvi baxımdan onlara daimi dəstəyin vacibliyini vurğuladılar. Bu diqqət və dəstəyin şəhid övladlarının gələcək inkişafında mühüm rol oynayacağına dedilər.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin müvafiq sərəncamları ilə Şadmanov Əkrəm Yunus oğlu 3-cü dərəcəli "Vətənə xidmətə görə" ordeni və "Vətən uğrunda" medalı ilə (ölümündən sonra), "Cəbrayıllı" azad olmasına görə, "Qubadlının azad olmasına görə", "İgidliyə görə" medalları ilə təltif olunub.

Mərasim iştirakçıları məktəblilərin ədəbi-bədii kompozi-

ları, o cümlədən şəhid ailələri, veteranlar və başqa qonaqlar iştirak etdilər.

Əvvəlcə anım tədbirində Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin və respublikamızın müstəqilliyi, suverenliyi, ərazi bütövlüyü uğrunda canından keçmiş şəhidlərimizin xatirəsi bir dəqiqlik sükutla yad olundu. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirildi.

Sonra ordumuzun "N" hərbi hissəsinin zabiti şəhid polkovnik-leytenant Əkrəm Şadmanovun əziz xatirəsinə, şərəfli

tən müharibəsində de cəsərəlli, peşəkar zabit olaraq fəal iştirak etmişdi. Əkrəm yaralanmasına baxmayaraq, döyüşü davam etdirməyi qərara almışdı. Onun 40 illik həyatının iki dövrü oldu: uşaqlıq və daha çox hərbi həyatı yaşadı. Hərbi həyatını Vətənə, doğma torpağına sevgisi, yurd həsrəti ilə Kəlbəcərdən uzaqda yaşadı. Vətənimizin igid oğlu Əkrəm valideynlərinə əsl oğul, övladlarına əsl ata idi. Bu gün hər - dostları, döyüş yoldaşları onun qəhrəmanlığının işığında yığışıblar. Əkrəm artıq tek-

zi da düşməndən azad etməliyik. Azərbaycanımızın ərazi bütövlüyü və suverenliyi tam bərpa olunmalıdır. Rauf, Əkrəm, Anar kimi şəhid zabitlərimizin vətənpərvərliyinin, mübarizliyinin, qorxubilməzliyinin bariz nümunəsidir ki, bu gün erməni hərbi birləşmələrinin işgalindən azad olunmuş ərazilərimizde - Laçında, Şuşada, Kəlbəcərdə, Xankəndidə, Xocalıda, Əsgəranda və digər tariixi torpaqlarımızda üçrəngli Azərbaycan bayrağı dalğalanır. Onların qəhrəmanlıqla dolu şərəfli döyüş yolu ordumu-

siyاسını maraqla izlədilər və səsləndirdikləri şeirləri dinlədilər.

Sonda Həzi Aslanov adına Ordudan İdeoloji və Mədəniyyət Mərkəzinin yaradıcı kollektivi vətənpərvərliyi, qəhrəmanlığı tərənnüm edən, şəhidlərimizin xatirəsinə həsr olunmuş mahnilar ifa etdilər.

Anım tədbiri başa çatdıqdan sonra şəhid zabitin ikinci Fəxri xiyabanda məzəri ziyarət olundu.

Lala HÜSEYNOVA
"Azərbaycan Ordusu"

TƏBİB əməkdaşları ilə keçirilən intensiv ingilis dili kursu başa çatıb

Martin 1-də Milli Müdafiə Universitetində Tibbi Ərazi Bölmlərini idarəetmə Birliyinin (TƏBİB) əməkdaşları ilə keçirilən təməl və orta səviyyə üzrə intensiv ingilis dili kursunun buraxılış mərasimi keçirilib.

Müdafıə Nazirliyi Mətbuat Xidməti xəbər verir ki, mərasimdə əvvəlcə Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin və suverenliyimiz, ərazi bütövlüyüümüz uğrunda canından keçmiş şəhidlərimizin xatirəsi bir dəqiqlik sükutla yad edilib. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilib.

Çıxış edənlər iştirakçıları kursu müvəffəqiyətlə başa vurmaları münasibətilə təbrik edib, onlara geləcək fəaliyyətlərində uğurlar arzulayıblar. TƏBİB-in Beynəlxalq əla-

qələr departamentinin rəhbəri Ramin Ağayev kursun təşkilində əməyi olan hər bir kəsə minnətdarlığını bildirib.

Sonda sertifikatlar təqdim olunub, xatire şəkli çəkdirilib.

Mühəndis təminatı üzrə tədbirlərin icrası davam etdirilir

Azərbaycan Ordusunun mühəndis-istehkam bölmələri tərəfindən həyata keçirilən tədbirlər çərçivəsində cari ilin əvvəlindən Martin 1-dək 205 hektar ərazi mina və partlamamış döyüş sursatlarından təmizlənib.

Müdafıə Nazirliyi Mətbuat Xidməti xəbər verir ki, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə bu günə kimi mühəndis-istehkam bölmələri tərəfindən 36260 hektar ərazi mina və partlamamış döyüş sursatlarından təmizlənib. Ümumilikdə 10440 ədəd piyada eleyhinə, 3301 ədəd tank eleyhinə mina və 12693 ədəd partlamamış döyüş sursatı aşkar olunub.

Aşkar olunmuş mina və partlamamış döyüş sursatları, o cümlədən kustar əsas səyələr yaşayış məntəqələri, əkin sahələri, yollar və infrastruktur obyektlərinə yönəldilir. Azad olunmuş ərazilərimizdə mühəndis təminatı üzrə zəruri tədbirlər davam etdirilir.

alınmaqla partlatma və yandırma üsulları ilə mehv edilir.

Ərazilərin mina və partlamamış döyüş sursatlarından təmizlənməsi zamanı əsas səyələr yaşayış məntəqələri, əkin sahələri, yollar və infrastruktur obyektlərinə yönəldilir.

Azərbaycan və Pakistan nümayəndələrinin işçi görüşü keçirilib

Müdafiə Nazirliyinin Beynəlxalq Hərbi Əməkdaşlıq İdarəesində Azərbaycan Respublikası Müdafiə Nazirliyi və Pakistan İslam Respublikası Birləşmiş Qərargahı

arasında 10-cu Azərbaycan-Pakistan işçi qrupu səviyyəli görüşü keçirilib.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidməti xəbər verir ki, görüşdə iki ölkə ara-

sında hərbi əməkdaşlığın cari vəziyyəti və inkişaf perspektivləri, hərbi təhsil və elm, əməliyyat planlaşdırılması, birgə təlimlərin keçirilməsi və maraq doğuran digər

mövzulara dair ətraflı fikir mübadiləsi aparılıb.

Görüşün yekun protokolu imzalandıqdan sonra qarşılıqlı hədiyyələr təqdim edilib, xatirə şəkli çəkdirilib.

daşından silinməyəcəkdir.

Sonra mərasimdə çıxış edən birlik komandiri polkovnik Oruc Abdullayev Xocalı soyqırımı ilə bağlı fikirlərini tədbir iştirakçıları ilə bələd, Ermənistanın təxribatlarına və işğalçıların siyasetinin davam etməsinə cavab olaraq, Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi altında qələbəmizlə bitən Vətən müharibəsindən və Azərbaycan Orduyu tərəfindən həyata keçirilən antiterror tədbirlərindən bəhs edib, Xocalı soyqırının dünyaya tənqidəsi üçün dövlətimiz tərəfindən atılan addımları xüsusi vurğulayıb.

Tədbirdə Xocalı soyqırımı ilə bağlı videoqarx və bədii-sənədlə film nümayiş etdirilib.

İsa ELDAROĞLU
Bakı şəhəri

keçən gecə erməni silahlı dəstələrinin Xankəndi şəhərində yerləşən keçmiş SSRİ-nin 366-ci motoatıcı alayının dəstəyi ilə günahsız insanlarımıza qarşı törətdiyi amansızlıqlardan geniş səhbət edib.

Zabit bildirib ki, bu il Xocalının anım mərasimi-

ni fərqli hissələrlə, qisasının alınmasını qürur hissə ilə qeyd etsək də, bu dəhşətli faciənin, soyqırımı cinayətinin, qətlamin xalqımıza yaşatdığı acıları heç vaxt unutmurraq və unutmayacaq. Əminəm ki, bu qanlı faciə heç zaman xalqımızın və tarixin yad-

Hərbi hissədə vətənpərvərlik mövzusunda tədbir keçirilib

"N" hərbi hissəsində Xocalı soyqırımının 32-ci ildönümü ilə əlaqədar hərbi vətənpərvərlik mövzusunda tədbir keçirilib.

Əvvəlcə Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin və Azərbaycanın suverenliyi, müstəqilliyi, ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olanların, eləcə də Xocalı soyqırımı qurbanlarının xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilib.

Polkovnik-leytenant Elmar Zeynalabdinov anım mərasimində geniş məruzə ilə çıkış edərək Xocalı soyqırımını Azərbaycan xalqının üzələşdiyi dəhşətli faciə aldandırıb, 1992-ci ilin fevralın 25-dən 26-na

keçən gecə erməni silahlı dəstələrinin Xankəndi şəhərində yerləşən keçmiş SSRİ-nin 366-ci motoatıcı alayının dəstəyi ilə günahsız insanlarımıza qarşı törətdiyi amansızlıqlardan geniş səhbət edib.

Zabit bildirib ki, bu il Xocalının anım mərasimi-

ni fərqli hissələrlə, qisasının alınmasını qürur hissə ilə qeyd etsək də, bu dəhşətli faciənin, soyqırımı cinayətinin, qətlamin xalqımıza yaşatdığı acıları heç vaxt unutmurraq və unutmayacaq. Əminəm ki, bu qanlı faciə heç zaman xalqımızın və tarixin yad-

Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənovun təsdiq etdiyi 2024-cü il üçün hazırlıq planına əsasən, Azərbaycan Ordusunda hərbi qulluqçuların maarifləndirilməsi üzrə həyata keçirilən tədbirlər davam etdirilir.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidməti xəbər verir ki, plana uyğun olaraq keçirilən tədbirlərdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrinin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin çıxışlarında Azərbaycan Ordusu haqqında səsləndirdiyi fikirlərlə bağlı məlumatlar şəxsi heyətə çatdırılır, fikir mübadiləsi aparılır, onları maraqlandıran suallar cavablandırılır və xidmətləri ilə bağlı lazımi tövsiyələr verilir.

Azərbaycan Ordusunda hərbi qulluqçuların maarifləndirilməsi üzrə keçirilən tədbirlər davam etdirilir

Həmçinin Müdafiə Nazirliyi rəhbərliyinin rəsmi görüşləri, eləcə də ölkədə və regionda baş verən hadisə və yeniliklərlə

bağlı ətraflı məlumatlar verilir, Vətən müharibəsi və ondan sonrakı digər uğurlu döyük əməliyyatlarında qəhrəman hərbçilə-

Xəbərlər: hadisələr, faktlar

Koreya Respublikası və ABŞ "Azadlıq qalxanı" təlimlərinə başlayıb

Koreya Respublikası və ABŞ silahlı qüvvələri martın 14-dək davam edəcək "Azadlıq qalxanı" hərbi təlimlərinə başlayıb.

Bu barədə "Yon-hap" agentliyi məlumat yayıb.

Koreya Respublikasındaki Amerika hərbi kontingentinin bildirdiyi kimi, təlim zamanı onlar quruda, dənizdə, havada və kiberməkanda hərəkətləri, həmçinin düşmən nüvə qüvvələrinə cavab vermək üçün "kosmik aktivlərə" istifadəni məşq edəcəklər.

Təlimlərdə BMT Komandanlığına üzv olan 12 ölkənin nümayəndələri də müşahidəçi qismində iştirak edəcək.

Koreya Respublikası Silahlı Qüvvələrinin Baş Qərargah Reisi Komitəsinin rəsmi nümayəndəsi Li Sonq-Cunq deyib ki, manevrə zamanı Şimali Koreyanın qanadlı raketlerinin aşkarlanması və elə keçirilməsi praktikası həyata keçiriləcək. İl əvvəlində Şimali Koreya "Hvasal-2" (Strela-2) və "Pułxvasal-3-31" ("Atəş ox-3-31") qanadlı raketlərini sınaqdan keçirib.

ABŞ Hərbi Hava Qüvvələri sünə intellektə malik min pilotsuz qırıcı qəbul etməyi planlaşdırır

ABŞ Hərbi Hava Qüvvələri sünə intellekt (AI) ilə təchiz edilmiş mine yaxın pilotsuz döyük təyyarəsi istehsalı programı üzərində işləyir.

Bu barədə "The Wall Street Journal" məlumat yayıb.

Məlumatə görə, programın büdcəsi 6 milyard dollar həcmində qiymətləndirilir. Pentaqon bu məbləğə min pilotsuz qırıcı sıfari etməyi nəzərdə tutur və yüzlərə belə dron yaxın 5 il ərzində ABŞ Hərbi Hava Qüvvələrinin idmətine daxil ola bilər.

Məqsəd dronların "F-35" qırıcıları və "B-21" bombardmançıları kimi ekipajlı təyyarələri müşayiət etmək və qorumaqdır. Bundan əlavə, onlar öz silahlarını daşıya, yerdəki digər təyyarələrə və hədəflərə zərbələr endirir, həmçinin kəşfiyyat funksiyalarını yerinə yetirə biləcəklər.

ABŞ ordusu pilotlar tərəfindən idarə olunan standart hərbi təyyarələrin istehsalının yüksək xərcləri səbəbindən pilotsuz texnologiya və sünə intellektən istifadəni artırmaq qərarına gəlib.

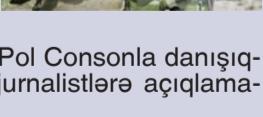
Polşa İsveçdən tank əleyhinə qumbaraatan alacaq

Polşa İsveçin "Saab" konsernidən təxminən 1,5 milyard dollara tank əleyhinə bir neçə min qumbaraatan alacaq.

Bu barədə ölkənin milli müdafiə naziri Vladislav Kosiniyak-Kamış isveçli həmkarı Pol Consonla danışlıqların yekunu ilə bağlı jurnalistlərə açıqlamaında bildirib.

Nazirin sözlerine görə, Polşa silahlı qüvvələri üçün tank əleyhinə "Carl-Gustaf M4" qumbaraatanları, eləcə də onlar üçün sursatlar alınacaq. Müqaviləyə Polşa hərbçilərinə təlim keçilməsi də daxildir.

AZERTAC-in materialları əsasında

Müharibe torpağa görə başlayan işgal niyyətidi, başqa dövlətin əraziləri hesabına öz ərazilərini genişləndirmek istəyidi.

Öten əsrin əvvəllərində yaşınlımlı erməni-müsəlman davası da Ermənistanın Azərbaycandan ərazi qoparmaq istəyinə görə başlamışdı. Ermənilik xisleti neçə-neçə faciə törətmüşdi. Törədilən qırğınlarda neçəsi tarixdən gizlədilmişdi (2007-ci ildə Qubada, Qudyalçayın sağ sahilində aşkarlanan kütlü məzarlıq, 2022-ci ildə Xocavəndin Edilli kəndində aşkarlanan kütlü məzarlıq), illər sonra üzə çıxmışdı...

Azərbaycanın Qarabağ bölgəsinin dağlıq hissəsində muxtar vilayət yaradılması da erməniliyin siyasi təhrükini (və müyyəyen vasitələrlə təzyiqin) nəticəsi oldu. Statistika təsdiqləyir ki, Qarabağda (ermənilər yaşayan ərazilərdə!) iqtisadi vəziyyət sabiq SSRİ-də en yüksək səviyyəde olub. Mərkəzin göstərişi, bəlkə də tələbi ilə!..

Erməniliyin gizlin niyyətləri Zori Balayyanın "Ocaq" kitabı ilə, Silva Kaputikyanın çıxışları ilə, Abel Aqambekyanın müsahibəsi ilə ictimaiətmişdi. Xankəndidə mitinqlər başlayanda siyasi şüərlərin (ekstremist zəmində çağırışlarının) səslənməsinə görə Mərkəzin göstərişi ilə ciddi tədbirlər görülmədi. Ermənistən Topxananın ağaclarını qırıb Kanaker alümənum zavodunun fəhlələri üçün pansionat tikmək istəyəndə də Mərkəz özünü görməzliyə vurdu. Azərbaycanda etirazlar milli-azadlıq hərəkatına çevrildi (1920-ci ildən 1988-ci ilə kimi gizlin dərnəklər formatında yaşadılları). Mərkəz etiraz, hədə-qorxu tonunda onda dilləndi. Bu hərəkat həm azadlıq nəhri idi, həm de erməniliyə qarşı yönəldilmişdi. Ermənistən Azərbaycandan ərazi iddiasının gizlin terəfdarı olan Mərkəz Ermənistən Azərbaycana qarşı elan etmədən ədaletləşməz mühərabəyə başlayanda da İttifaq öhdəliklərini yerinə yetirmədi, Ermənistən siyasi və hərbi yardımçıları oldu. Bu müharibə Birinci Qarabağ müharibəsi idi...).

Ermənistən Azərbaycanın sərhəd kəndlərinə həmlələr, hücumlar edirdi, bu həmlələri, hücumları yerli müdafiə batalyonları, camaatin əli silah tutanları və polis işçiləri dəf edirdi. Mərkəz susurdu...

Ermənistən silahlı qüvvələri Bağanis-Ayrımda (Qazax, 1990), Malibeylidə, Quşçularlarda (Ağdam, 1992), Ağdaban (Kəlbəcər, 1992), Ballıqaya (Goranboy, 1992), Meşəlide (Ağdam, 1992), Qaradağlıda (Xocavənd, 1992), Başlibelde (Kəlbəcər, 1993) facia törətdi. Qarakənd kəndi üzərində sərnişinləri dövlət məmurları, jurnalistlər, xarici ölkənin nazir müavini olan Azərbaycana məxsus helikopterlər vurdu. Mərkəz susdu...

Müharibə genişləndirdi, Mərkəz daha insafsızcasına susurdu...

Müharibə genişləndirdi. Ermənistən havadarlarının siyasi və hərbi dəstəyindən bəhrələnməklə Azərbaycanın sərhəd rayonlarında hərbi vəziyyəti son dərəcədə gərginləşdirmişdi...

Aprelin 1-də Kəlbəcər işgal olundu. Bu işgal döyüslər gedən rayonların əhalisinin, döyüşənlərin döyükə ezmənə pərsəng ola bilməsə də, sızılıya, gizliyə döndü, tətik sixan barmaqları üyüsdürə bilməsə də, yolları üyüsdürmüdü...

Mayın 8-də Şuşa inanılmazmasına işgal olundu. Bu işgal döyükə şəraitində gərginliyi daha da artırdı, Azərbaycan Ordusu Xocalını, Kəlbəcəri, Şuşanı işgaldən azad etmək üçün döyüşürdü, Ermənistən ordusu - yeni əraziləri işgal etmək üçün.

Ehtiyatda olan polkovnik-leytenant Behram Ləzumov avşarları, aclarla, ovunmaz qəhrələr xatırlayıb, Vəngi almışdır, möhkəmlənə bilməmişdir, geri çəkilməmişdir, qüvvələrimizi bərpa edib səhər hückuma keçəcəkdir. Geri çəkilmək əmri verildi. Müharibənin o vaxtında bizim istəyimiz, bizim timsalımızda ordumuzun istəyi düyün düşdü. Bu düyün 30 ilən sonra Ali Baş Komandanın sərkərdəliyi ilə Azərbaycan Ordusunun özü açıldı...

Müharibədə hər şəhidlik bir ucalıqdı, hər şəhidlik təkrarsız qəhrəmanlıqdı. On-

ları birləşdirən, ümmükləşdirən Vətən sevgisidi. O ucalıqlar Vətən sevgisinin işığından o qədər doğmaliqla görünür ki!..

Müharibədə şəhidliyin Etibar zirvesi də var:

Etibar İsmayılov keşfiyyatçılarla birlikdə idi. Ağcabədi yerli müdafiə taborunun tərkibində döyüşürdü. Naxçıvanik, Selli kəndləri uğrunda gedən döyüşlərde iştirak etmişdi...

1994-cü il yanvarın 4-də Xocavənd yaxınlığında düşmənin arxasına keçməli, əməliyyatdan əvvəl gərəkli keşfiyyat məlumatları göstirməliydi. Düşmənin postlarına yaxınlaşmışdılar. Bir qədər də irəliləyib müşahidələr aparacaqdılar. Bu an düşmənlərə üzləşdilər. Atışdılardı. Bu atışma da keşfiyyat məlumatı olacaqdı. Atış-

da keşfiyyat məlumatı olacaqdı. Atış-

Müharibə

şa-atişa hiss etdilər ki, mühəsirəyə düşübələr. Onlara təref bir tank yaxınlaşdı. Etibar bir anlığa döyüşü yoldaşlarına baxıb, sonra tanka, sonra göy üzüne. Və tank eleyhinə qumbara götürüb, yoldaşlarına döyüş-döyüşə geri çəkilməyi tapşırıb, özü tanka təref gedib.

Qumbara ilə tankın altına atılıb. Tank alısbıb...

Müharibədə şəhidliyin Mübariz zirvesi də var:

Mübariz İbrahimovun 22 yaşı vardi. Yoldaşlarına "Mən yolumu seçmişəm" deyirdi. Onun seçdiyi (ve keçdiyi!) yol min illərin o üzündən boy göstərən təximizin yolu idi, tarixi yol idi, azərbaycanlı yolu idi, qəhrəmanlıq yolu idi. Tərtərin Çaylı kəndi yaxınlığında döyükən vəbəsindən gecə, təkce düşmənin mövqeyinə getdi. Düşmənə tək döyüşəcəkdi. Bu qeyrət döyükə heyret döyükə oldu; Mübariz düşmənin mövqeyində düşmənə Vətənin adından döyüdü. O gecə Mübariz Ağakərim oğlu düşmənə qətləməğələri yaşatdı. Şəhid oldu Mübariz. Ermənilər bu qətləmin acılarına görə üç günük matəm elan etdi...

Müharibədə şəhidliyin Çingiz zirvesi də var:

Tovuzda xidmet edirdi. Döyükən vəbəsindən hiss etdi ki, onların mövqeyinə təref bes-altı düşmən əsgəri yaxınlaşır. Kəsə yolla onların qarşısına getdi. Nazik sulu xırda dərəni keçdi. Ağaclıqların arasından çıxan erməni əsgərlərini gördü. Barmağı avtomatın tətiyini isindirdi. Dörd erməni əsgəri öldü. Çingiz de yaralandı. Bir anlığa nəfəs dərdi. Qarşida dizi üstə dayanmış düşməni nişan aldı...

Müharibədə şəhidliyin Kərəm zirvesi də var:

Xocavənd istiqamətində döyüşürdürlər. Döyüş-döyüşə düşməni sıxışdırıldılar. Düşmən döyüş-döyüşə geri çəkildi. Yaralanan yarasına əhəmiyyət vermirdi - döyüşürdü. Döyükə döyüşçülərime mövqə qələbəsi vəd edirdi. Döyükə döyüşçülərin Qara Kərəm adlandırdığı əsgər Kərəm Qurbanov da, Dadaş Kərəm adlandırdığı Kərəm Həsənov da sağ cənəhədə döyüşürdüler. Döyüş-döyüşə gözaltı bir-birinə baxırdılar...

Qələbə üçün döyüşürdüler. Döyükə bittənə dünən qolundan yaralanmış döştərinin yanında can atacaqdılar, üç döyükənün nəfəsi bir-birinə bürünçəyi olacaqdı.

Qara Kərəmin üzək nahiyəsinə gülə dəyəndə onun yixildigini Dadaş Kərəm görübən. Özünü ona yetirdi, qanını dayandıra bilmirdi. Qara Kərəmin rəngi avazıydı. Qarşidan bir düşmənin azca dikəlməsi Dadaş Kərəmin diqqətini çekdi. Sonra biri de göründü, sonra biri də. Görünənlər onlara sarı iriləyirdilər. Dadaş Kərəmin barmağı avtomatın tətiyini sıxıdı. Düşmənlərin ikisi yerə sərıldı, yerini dəyişmək istəyəndə sīnəsinə gül-

lə dəydi. Sīnəsi döyüşü dostunun sīnəsinə eyildi...

Suşanın yaxınlığındaydılar.

Müharibədə şəhidliyin Etibar zirvesi də var:

Dağın hər çıxıntısı döyüşçülerin nərdivanına döndürdü. Daşların sərtini kəməndə döndərib çıxdılar. Yaralıları da özleriyle apardılar, şəhidləri də. Az qalmışdı, bir azdan dağa çıxacaq, Suşanın görəcəklər. Görünə hamisiniñ dizləri torpağa eyilecəkdi...

Qeflətən köksünə gülə dəyən döyüşçü dağa çıxan, bir əli dağın sonunuñ daşından yapışan döyüşçülərə baxdı. Son nəfəsində qaniyla daşa "Qarabağ bizimdir..." yazdı. Dönüb qoltuğundan yapan döyüşçüye nəsə demek istədi, nəfəsi çatmadı...

Şəhidlərimiz sayı qədər şəhidlik zirvesi var:

İmanla Bəhram da döyüşürdü. İki qardaş həm də döyüşü yoldaşlarıydı.

İmanın 22 yaşı vardi, Bəhramın 20. Lerikdə anadan olmuşdular, Binə qəsəbəsində orta təhsil, Rusiyada ali təhsil alıdından sonra hərbi xidmətə getmək üçün Azərbaycana qayıtmışdılar. İyulun 29-da hərbi xidmətə getmişdilər. Qardaşlar eyni hərbi hissədə xidmət edirdilər. Bir-birinə həyan ola-ola Vətənə həyan olurdular.

İkinci Qarabağ müharibəsi başlayanda onların xidmət etdiyi hərbi hissə də döyüşlərə cəlb olundu - Füzuli istiqamətində döyüşürdüler. Qaraxanbəyi, Qərvənd, Aşağı Əbdürəhmanlı kəndləri, Füzuli şəhəri uğrunda gedən döyüşlərde iştirak etmişdilər - Qəlebə üçün döyüşürdüler, Vətən üçün döyüşürdüler...

Döyükə emrinə yerinə yetirməklə bir-biriñ gözən qoymamaqə çalışırdılar...

Noyabrın 1-də İman ağır yaralandı. Son nəfəsində yarasını sariyan döyüşçüyə, "Bəhram bilməsin..." dedi. Nə İman, nə də onun yarasını sariyan döyüşü bilmedi ki, Bəhram bir az əvvəl şəhid olub...

Şəhidliyin qardaşlar zirvesi də var:

Nazirə Tacir Ağdamın Cullu kəndində idilər. 2001-ci il aprelin 20-də anadan olmuşdular. Eyni gündə məktəbə getmişdilər, eyni sinifdə oxumuşdular, eyni gündə hərbi xidmətə çağırılmışdılar, eyni hərbi hissədə xidmət edirdilər. Uç gündən sonra təxis ediləcəklər. Onlar da, onların xidmət yoldaşları da bu üç günde görə şükranlıqla göy üzüne baxmışdılar. "Əsərər idik, döyükə olurq!" sevincini bir-birinə köksünə sığınib yaşamışdilar...

Eyni gündə döyüşlərin ilk mərmiplərini atdılar. Xocavənd, sonra Füzuli uğrunda döyüşlərde iştirak etdilər. Oktyabrın 24-də Füzulidə yaxınlıqlarına top mərmi döyüdü...

Nazirə Tacirin son nəfəsləri də əkiz oldu...

Müharibə başlayanda məmlekət boyunca yollarda ruhlar necə kəlmələşsə, baxışlar da eləcə kəlmələşirdi:

- Yolcu, yolun hayanadı?
- Döyükəm səsleyən yere.
- Döyükən hara səsleyir?
- Ruhumuzun işığında
- Nəfəsimiz deyən yere!

Vətən müharibəsi bitincə nəfəsimiz deyən yerdə də Zəfer bayraqı dalgalandı. Gözəlim bayragımızı, qürurumuz bayragımızı Azərbaycan əsgəri dalgalandırdı...

Azərbaycan Ordusu müharibəni tarixi Zəfərə sonlandırdı!..

Türk şairi Tofiq Fikretin "Milət şərqisi"ni xatırlayıram. Yüz ildi vətənsevərlərin mübarizə şeiridi, mübarizənin sabahlarına inamın şeiridi. Torpaqlarını işğaldan azad edən millətə sevgini ifadə edən şeiri - bizim de şərqimizdi:

Millət yoludur, haqq yoludur
tutduğumuz yol,
Ey haqq, yaşa, ey sevgili millət,
yaşa, var ol!..

Müharibədən sonra necə də gözəl səslənir!..

Rəşid HÜSEYNOV
"Azərbaycan Ordusu"

İdmən

Azərbaycan cüdo millisi Avropa Kubokunda birinci yeri tutub

Türkiyənin Antalya şəhərində keçirilən cüdo üzrə yeniyetmələr arasında Avropa Kubokunun sahibi yekunlaşdı.

Azərbaycan yığması turniri 4 qızıl, 5 gümüş və 7 bürünc medalla başa vurub. Bununla da milli komanda yarıda medal əyarına görə ümumi hesabda birinci, qızlar və oğlanlar arasında isə ikinci yeri tutub.

Turnirin ilk gündə cüdoçularımız 4 qızıl, 2 gümüş və 6 bürünc medal qazanıblar.

İkinci gündə isə oğlanlar arasında 81 kilogram çəkidle Mehdi Abbasov və +90 kilogramda Sübhən Axundov gümüş medal əldə edib. Qızlar arasında isə 57 kilogramda Aytən Verdiyeva gümüş, Nilgün Rzayeva bürünc mükafatın sahibi olub.

Azərbaycanın stolüstü tennisçiləri Əlcəzairdə keçirilən dünya seriyalı "WTT Youth Contender" turnirində iki medal qazanıblar.

Yığma üzvlərindən Onur Quluzadə qızıl, Yağmur Məmmədli isə gümüş mükafatın sahibi olub.

13 yaşadək idmançıların mübarizəsində qrup mərhələsini inamlı adlayan O.Quluzadə digər rəqiblərini də üstələyərək finala yüksəlib. Həlledici görüşdə Səudiyyə Ərəbistanı idmançısına da qalib gələn tennisçi yarışın qızıl medalına layiq görülləb.

Eyni yaş qrupunda bacarığını göstərən Yağmur Məmmədli qrupda rəqiblərini mübarizədən kənarlaşdırıldıqdan sonra növbəti mərhələlərdə də inamlı çıxış edərək finala adlayıb.